

ZÁRADÉK

Az eredeti papír alapú dokumentummal egyező.

Másolatkészítő szervezet neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma

A másolat képi vagy tartalmi egyezéséért felelős személy neve: Németh Szilvia (INFDOKNEMETHSZ)

Másolatkészítő rendszer: Poszeidon (EKEIDR) Irat és Dokumentumkezelő rendszer 3.725.3.15

Másolatkészítési szabályzat: 7/2019. EMMI KÁT belső utasítás az Emberi Erőforrások Minisztériuma Másolatkészítési

Másolatkészítési rend elérhetősége: <https://www.kormany.hu/hu/dok?source=2&type=402#!DocumentBrowse>

Másolatkészítés időpontja: 2021.07.12. 15:10:47

A dokumentum elektronikusan hiteles tett.
D tum:2021.07.12 15:10:47
Emberi Er forr sok Miniszt riuma
N meth Szilvia

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Iktatószám: VIII/1386-9/2021/KOZNEVIG
Hiv. szám: AJB-694/2021
Melléklet: - db.
Tárgy: válaszlevél az AJB-694/2021. számú
ügygel kapcsolatban

Dr. Kozma Ákos részére
alapvető jogok biztosa

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
Budapest
Falk Miksa utca 9-11.
1055

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa Úr!

A tankötelezettség megkezdésével kapcsolatos új eljárási szabályok bevezetésével összefüggésben készült AJB-694/2021. számú jelentését (a továbbiakban: Jelentés) köszönettel megkaptam. A Jelentéssel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom, jelezve kezdeményezését és a rá adott válaszunkat.

- 1) a) Tekintse át a szakértői bizottságok eljárását meghatározó jogi fogalmak (kirendelés, szakvélemény) körében a hatályos rendeleti szabályozást, biztosítsa a szabályok egyértelműsítését, a törvényi rendelkezésekkel való teljes összhangját.

Az általános közigazgatási és igazságügyi szabályokon túl jelen kérdésben a kirendelés és a szakvélemény szabályait a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 44/A–44/B. §-a és a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 17. § (7) bekezdése szabályozza. A kirendelés szabályaival kapcsolatban a Korm. rendelet és a Rendelet szabályai egymással koherensek és nem mondanak ellent sem az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.), sem az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) szabályainak. A kirendelések során tapasztalt egyes eljárásjogi hibák elkerülése érdekében a pedagógiai szakszolgálati intézményeket írásban tájékoztattuk – ld. 2) d) kezdeményezés. A szakértői vélemény – szakvélemény kifejezéspárral kapcsolatban az alábbiakat jelezzük. A Korm. rendelet

és a Rendelet egymással egybecsengő módon a „szakértői vélemény” fogalmat használja. Bár ezen dokumentumtípus vonatkozásában a Szaktv. valóban a „szakvélemény” kifejezést használja, de

- maga a Szaktv. sem teljesen következetes a kifejezés használatában, mivel néhol megjelenik a „szakértői vélemény” is (2. § 13. és 14. pont, 59. § (1) bekezdés, valamint a magánszakértői véleményre vonatkozó szabályozás),
- a dokumentumokat tartalmuk és nem a megnevezésük alapján kell megítélni, így a kodifikáció során az Igazságügyi Minisztérium sem emelt kifogást a „szakértői vélemény” kifejezés használatára ellen,
- a gyakorlatban ez problémát nem okozott.

Ezen túlmenően meglátásunk szerint a „szakvélemény” kifejezés használata aggályosabb lett volna, tekintve, hogy 2013-ig (az új típusú pedagógiai szakszolgálati intézmények létrejöttéig) e kifejezés a nevelési tanácsadók által kibocsátott vizsgálati dokumentumot takarta, így a kifejezés „visszavezetése” okozhatott volna fogalmi zavart.

- 1) b) A jogi szabályozás felülvizsgálatával és szükség szerinti módosításával biztosítsa, hogy a tankötelezettség megkezdését akadályozó, ellehetetlenítő változás esetén a felmentési kérelem a megállapított határidőn túl is benyújtható lehessen.

Nem csupán a tankötelezettség megkezdése, hanem a tankötelezettség teljesítése során bármikor beállhatnak olyan következmények, amelyek a tankötelezettség megszokott módon történő teljesítését akadályozzák. A felmentési kérelem benyújtására nyitva álló határidő úgy lett meghatározva, hogy a hatósági eljárás (beleértve a szakértői kirendelést is), továbbá adott esetben a hatósági eljáráshoz kapcsolódó bírósági jogorvoslat is be tudjon fejeződni a beiratkozás napjáig, illetve legkésőbb a tanév kezdetéig. Ez a tanuló azon alapvető érdekéhez kapcsolódik, hogy kellő időben pontosan kell tudnia, hogy tankötelezettségének teljesítését megkezdi, megkezdheti-e az adott év szeptember 1. napján. Így ezen határidő jelentősen már nem módosítható. Mindezzel együtt a kérelem benyújtására nyitva álló idő az iskolakezdés évének január 18. napjára módosult, az Oktatási Hivatal eljárásának határideje pedig a fenti okokból ötven nappal csökkent. Összességében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 45. §-a úgy módosult, hogy az Nkt. 45. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett és a § a következő (2a) bekezdéssel egészült ki:

„(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést

- Ugyancsak a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján kell engedélyezni a szakértői véleményben szereplő kedvezményeket a sajátos nevelési igényű tanuló részére, amelyek lehetnek hosszabb felkészülési idő, hosszabb feladatmegoldási idő, segédeszköz használat, írásbeli vagy szóbeli számonkérés preferálása vagy kizárása, akár teljes tantárgyi felmentés (adott tantárgy/ak/ból).
- A sajátos nevelési igényű tanulókat fejlesztésben kell részesíteni (amelyet a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus/konduktor végezhet), ez az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás, amelynek fő területeit és javasolt óraszámát a szakértői bizottság határozza meg.

Érdemes még a tankötelezettség egyéni munkarendben történő teljesítését is fontolóra venni ilyen esetekben. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. Így tehát bizonyos esetekben lehetőség van a fent írt időpontot követően is a kérelem benyújtására.

Jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell. Ilyen jogszabályban meghatározott eset például, ha a szakértői bizottság szakértői véleményében rendelkezik arról, hogy a tanuló tankötelezettségét egyéni munkarendben teljesítse. Ebben az esetben a felmentést engedélyező szervnek nincs mérlegelési jogköre, az egyéni munkarendet biztosítani kell.

Ezen túlmenően megjelenítjük, hogy az Nkt. értelmében az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

- 2) a) A jövőben fordítson kiemelt figyelmet a kellő felkészülési idő biztosítására vonatkozó alkotmányossági követelmények betartására a végrehajtási szabályok megalkotásakor.

Kezdeményezését teljes mértékben figyelembe vesszük, és kiemelt figyelmet fordítunk a kellő felkészülési idő biztosítására.

engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)-(6f) bekezdésében foglaltakat.

(2a) Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.”

Megemlítjük, hogy még ha nem is menthető fel már a gyermek, és el kell kezdenie tankötelezettsége teljesítését, akkor is számos lehetőség van az egyéni megsegítésére:

- Sajátos nevelési igényű tanuló esetében a helyi tanterv, a szakmai program az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt is megjelölhet. Ez a valóságban rendszerint az első évfolyam tartalmának több tanévre tervezésével realizálódik és főképp a különnevelő gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai intézményekre jellemző.
- A sajátos nevelési igényű tanuló részére, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelést és oktatást engedélyez. Az engedélyben meg kell határozni, melyik tárgyból, melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak a tanulmányi követelményeket teljesítenie. Az egyéni továbbhaladás – valamennyi vagy egyes tantárgyakból – különböző évfolyamokig, de legkésőbb (bizonyos kivételektől eltekintve) a negyedik évfolyam végéig tarthat. Azaz nem kell a tanulót ebben az esetben minden évfolyam végén értékelni (a negyedik évfolyam végére kell elérnie a negyedik évfolyamig terjedő ciklus követelményeit).

2) b) Indítson átfogó felmérést a 2020/2021-es tanév első osztályosaival kapcsolatos iskolai tapasztalatok monitorozására a következők szerint:

ba) vizsgálja meg, hogy a megnövekedett gyermeklétszám miként befolyásolta az induló első osztályok osztálylétszámát, különösen ott, ahol az osztálylétszámok az előző tanévekben is maximális mértékben telítettek voltak,

bb) tekintse át, hogy az elsőosztályosok tanulmányi kötelezettségüknek milyen eredménnyel tettek eleget a korábbi évekhez viszonyítva,

bc) vizsgálja meg, hogy az iskolák tapasztaltak-e a tanulók iskolai beilleszkedésével kapcsolatosan többletfeladatokat, ha igen, akkor ezeket hogyan biztosították,

bd) a felmérés eredményeiről, a megtett intézkedésekről adjon részletes tájékoztatást.

A kezdeményezés végrehajtásához szükséges kutatást és adatszolgáltatást az Oktatási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) és a Klebelsberg Központ elvégezte.

A Klebelsberg Központ adatai (melyek a tankerületi központok által fenntartott intézmények adatait jelzik):

Tanév	Első évfolyamos tanulók száma	A tanév végén a szülő kérte az évfolyam megismétlését
2018/2019	71597	2316
2019/2020	72164	2147
2020/2021	80878	3851

Tanév	Általános iskolák (EGYMI-k nélkül) száma, ahol javult az első osztályosok teljesítménye	Általános iskolák (EGYMI-k nélkül) száma, ahol stagnált az első osztályosok teljesítménye	Általános iskolák (EGYMI-k nélkül) száma, ahol romlott az első osztályosok teljesítménye
2018/2019	390	1204	203
2019/2020	475	983	286
2020/2021	347	893	453

(EGYMI: egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény)

Tanév	EGYMI-k száma, ahol javult az első osztályosok teljesítménye	EGYMI-k száma, ahol stagnált az első osztályosok teljesítménye	EGYMI-k száma, ahol romlott az első osztályosok teljesítménye
2018/2019	19	76	7
2019/2020	20	66	15
2020/2021	19	62	15

A fenti adatokhoz meg kell jeleníteni, hogy az adatok

- csak a tankerületi fenntartású intézmények információit takarják,
- az évfolyamismérlés szülői kérésének okát nem mutatják, csupán a tényét,
- a teljesítmény romlásának vagy javulásának mértékét nem mutatják, csak a tényét.

Azt is ki kell hangsúlyozni, hogy a vizsgált időszak nagyrészt egybeesett a COVID-19 pandémiás időszakokkal, mely a pedagógiai munka, az oktatási folyamatok és a szülői reakciók (például a szülői kérésre történő évfolyamismérlés) egészét is jelentősen befolyásolta. Példaként említjük, hogy a pandémiás időszakban (az első évfolyamra járó tanulók vonatkozásában) a szülői kérésre történő évfolyamismérlés aránya a 2020 tavaszi járványügyi intézkedések hatására a megelőző évhez képest csökkent, majd a következő évben inadekvát módon emelkedett. Bár jelen levelünkben az első évfolyamok tanulóira fókuszálunk, de a speciális helyzet miatt, ha a szélesebb tanulói körre tekintünk, akkor az látható, hogy a 2020. évi csökkenéssel, majd a 2021. évi emelkedéssel együtt, 2021-ben az 1-8. évfolyamok esetében rendszerszinten kevesebb tanulónak kell évet ismételnie, mint a járvány előtti utolsó évben, azaz 2019-ben. Természetesen mind a kedvezőtlen, mind a kedvező adatok mögött számos ok és indok húzódik/húzódhat meg.

A fenti tényekre adott tankerületi intézkedések az alábbiak szerint foglalhatóak össze:

A tankerületi központok plusz feladatként jellemzően az iskolai beilleszkedés során a beszédértés, a kommunikáció fejlesztését, a beszédhibák javítását, a finommotorika, valamint a családi háttérből adódó hiányos szociális kompetenciák fejlesztését jelezték. A hiányosságokat a tanítók, fejlesztő pedagógusok, utazó gyógypedagógusok, szakszolgálati szakemberek által tartott fejlesztések és egyéni korrepetálások alkalmával, valamint a tanórákon differenciálással, kooperatív és egyéb módszerekkel sikerült pótolni. A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók ellátása

az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat pedagógusainak segítségével vagy az iskolákhoz tartozó fejlesztő pedagógusok által történt. Egyedileg alkalmazták még ezen kívül az intézmények az alábbiakat is:

- hosszabb előkészítő időszak a beszoktatás elősegítésére,
- több közösségépítő, szituációs játék, csoportmunka, reggeli személyes beszélgetések,
- több pedagógiai asszisztens alkalmazása,
- intenzívebb kapcsolattartás az óvodával, a védőnői szolgálattal és a családsegítő központtal,
- a Komplex Instrukciós Program alkalmazása,
- kéttanítós modell alkalmazása.

Ugyancsak a helyi igények szerint alkalmazták az intézmények az alábbiakat:

- prevenciók kiscsoportok kialakítása illetve csoportbontás,
- az alapozó terápia beemelése a tanórák folyamataiba,
- a Tanulás Könnyítő Program alkalmazása,
- a pedagógus szakmai munkaközösségeken belüli mentorálás, külső szupervízió,
- nevelőtestületi továbbképzés.

A tanítók sok játékos foglalkozás napirendbe illesztésével, differenciált csoportszervezéssel, fejlesztő foglalkozásokkal, korrepetálásokkal, egyénre szabott feladat-meghatározással érik el, hogy a tanulók ne idegenkedjenek az iskolai környezettől, szívesen megoldják a napi rutinhoz kapcsolódó feladatokat. A tantermek berendezése, dekorációja is nagymértékben hozzájárul az iskolai környezetben történő nevelő- oktató munka hatékony végrehajtásához. Az intézmények által szervezett nyári táborokban lehetőség nyílik szakkörök, sportfoglalkozások, fejlesztőfoglalkozások megtartására, a tanulók alaposabb megismerésére, az iskolai közösség összekovácsolására, közös élmények biztosítására is.

A tantermen kívüli oktatási időszakokban az intézmények számos, egyedi, helyi szintre adaptált alternatív technikát alkalmaztak. A digitális oktatás egyik pozitív hozadéka a szülő-gyermek, illetve a szülő-pedagógus kapcsolat szorosabbá, kooperatívabbá válása az első osztályosok tekintetében.

A Hivatal adatai (melyek nemcsak a tankerületi központok, hanem valamennyi fenntartó által fenntartott intézmények összesített adatait jelzik):

a) az első évfolyamra beiratkozott tanulók létszáma

	Gyermekek, tanulók száma	Az előző évhez viszonyítva
2018	90 990	
2019	91 747	100,83%
2020	103 111	112,39%

b) az első évfolyamos osztályok száma

	1. évfolyamos osztályok száma	Az előző évhez viszonyítva
2018	4 259	
2019	4 291	100,75%
2020	4 574	106,60%

c) az első évfolyamos tanulók csoportján belül a sajátos nevelési igényű tanulók létszáma

	Tanulók száma	Többi tanulóval együtt oktatható sajátos nevelési igényű tanulók száma	Külön csoportban nevelt, oktatott sajátos nevelési igényű tanulók száma	Sajátos nevelési igényű tanulók száma	Sajátos nevelési igényű tanulók aránya
2018	90 990	3 548	2 120	5 668	6,23%
2019	91 747	3 799	2 173	5 972	6,51%
2020	103 111	3 817	2 310	6 127	5,94%

d) az első évfolyamos tanulók csoportján belül a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók létszáma

	Tanulók száma	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók száma	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók aránya
2018	90 990	4 990	5,48%
2019	91 747	5 377	5,86%
2020	103 111	4 979	4,83%

(A tanulói létszámadatokba az összevont osztályba járó első osztályosok is belekerültek.)

Az összesített adatok alapján megállapítható, hogy

- az egy osztályra jutó első évfolyamos tanulók száma 2018-2020 közti időszakban 21,36 főről 22,54 főre emelkedett, mely emelkedés nem szignifikáns,
- a sajátos nevelési igényű tanulók aránya az első évfolyamos tanulók közt 6,23%-ról 5,94%-ra csökkent,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók aránya az első évfolyamos tanulók közt 5,48%-ról 4,83%-ra csökkent.

2) c) Tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a szakértői bizottságok valamennyi feladatának megfelelő és kellő időn belüli ellátásához a szükséges feltételrendszer teljes mértékben rendelkezésre álljon.

Kiemelt figyelmet fordítunk a feltételek biztosítására a pedagógiai szakszolgálati tevékenységek hatékony és szakszerű megvalósítása érdekében. Míg a Bolognai átállás (2006) előtt csak egyetlen intézmény képzett gyógypedagógusokat, azóta ez a szám folyamatosan emelkedik, 2020 szeptemberétől már kilenc egyetemen folyik gyógypedagógus-képzés, továbbá a Semmelweis Egyetem Pető András Karán konduktor-képzés. A képzőintézmények számának növekedésén túl jelentősen megemelkedett a gyógypedagógus alapképzésre felvett hallgatók száma is, a 2015-2020 közti időszakban több mint a kétszeresére. A hallgatók képzésének és elhelyezkedésének támogatása céljából 2017-től a Klebelsberg Képzési Ösztöndíj a gyógypedagógus hallgatókra is kiterjed, továbbá többletforrások kerültek telepítésre a Klebelsberg Központba. Jelenleg több mint 9 800 szakembert foglalkoztatnak gyógypedagógus (és konduktor) munkakörben a nevelési-oktatási, szakképzési és pedagógiai szakszolgálati intézményekben (ellentétben például a 2010. évvel, amikor ez még csak 5 700 fő volt).

A Rendelet 7. melléklete meghatározza a megyei fővárosi pedagógiai szakszolgálati intézményekben foglalkoztatottak létszámát. A „szakértői bizottsági tevékenység” és a „nevelési tanácsadás” feladatokat közös soron jelzi a Rendelet, mivel e két feladat jelentősen összefonódik (gyakran egyedi munkaköri szinten is).

A Rendelet e két feladat együttes alkalmazotti számaként 2591 főt jelez. Az utolsó teljes körűen kiértékelt adatközlés (2020. október) szerint a két feladaton alkalmazott szakemberek száma a tankerületi fenntartású pedagógiai szakszolgálati intézményekben:

	Szakemberek száma				
	Fő munkaviszonyban foglalkoztatottak			Óraadó	Mindösszesen
	Teljes munkaidős	Rész-munkaidős	Összesen		
Nevelési tanácsadás	1 305	146	1 451	121	1 572
Szakértői bizottsági tevékenység	938	62	1 000	78	1 078
Összesen	2243	208	2451	199	2650

A teljes, a részmunkaidős és az óraadói státuszok teljes státuszra vetítve: 2406 betöltött szakember-státusz, mely 93 %-os feltöltöttséget takar. A fenntartók folyamatosan intézkednek a hiányzó státuszok betöltése érdekében.

A fenntartó költségvetésén túl a tárgyi és infrastrukturális feltételek javítását több projekt is szolgálta:

EFOP 3.1.6 projekt (keretösszege 8 mrd. Ft volt), amely három célcsoportot érintett: a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő nevelését-oktatását végző intézmények, a pedagógiai szakszolgálatok és az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok. A pályázat keretében, pedagógiai szakszolgálati intézmények vonatkozásában az alábbiakat lehetett tervezni:

- módszertani segédletek, eljárási segédanyagok készítése,
- intézményi tudásmegosztás, jó gyakorlatok adaptációjának támogatása,
- szakmai műhelymunkák, workshopok szervezése és lebonyolítása,
- a horizontális tanulást elősegítő partnerségi együttműködés elősegítése, hálózatfejlesztés: a köznevelési, egészségügyi, szociális intézmények, a civil segítő szervezetek, a szakszolgálatok közötti hálózat kialakítása,
- specifikus tanfolyamokon, akkreditált továbbképzéseken való részvétel támogatása annak érdekében, hogy szakemberek képesek legyenek az integrálható tanulók felkészítésére a többségi iskolákba való átmenethez, illetve a folyamatos támogatás nyújtására az együttnevelésben résztvevők számára,
- a szakemberek speciális eszközök használatára történő felkészítésének támogatása,
- infokommunikációs eszközök beszerzése,
- vizsgáló/fejlesztő-eszközök beszerzése,

- a végzettség nélküli iskolaelhagyást, valamint a fiatalkori munkanélküliség arányának csökkentését szolgáló, az SNI-tanulók munkaerő-piacra történő átvezetésének támogatása, egyéni átvezetési programok gyakorlati elterjesztése,
- a gyermekek és tanulók sikeres előmenetelét támogató programok szervezése és lebonyolítása.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények és a fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmények infrastrukturális helyzetének javítását szolgálja az EFOP 4.1.6. projekt (melynek keretösszege: 5 mrd. Ft volt).

A jelenlegi fejlesztési időszak projektjei kidolgozás, vagy már társadalmi egyeztetés alatt állnak, ezekről a palyazat.gov.hu oldalon folyamatosan lehet tájékozódni.

2) d) Hívja fel a megyei és fővárosi pedagógiai szakszolgálatok figyelmét a hatósági eljárásban szakértőként való kirendelés esetén a kirendelés jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő visszautasítási módjára.

A Szakszolgálati Főigazgatók Munkaközösségének megküldtük az alábbi tájékoztatást azzal, hogy juttassák el a szakértői bizottsági tevékenységet (is) ellátó szakszolgálati feladat-ellátási helyekhez (ezzel párhuzamosan levelünket tájékoztatásul a Klebelsberg Központnak is megküldtük):

„A szakértői bizottságot jellemzően az Oktatási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) és a tankerületi központ rendeli szakértőként. Ezen ügyek a Hivatal vonatozásában a tankötelezettség megkezdésével kapcsolatos kérelmek, a tankerületi központok esetében pedig a közigazgatási hatóságként eljáró tankerületi központ előtt, a szakértői véleménnyel vagy a szakértői bizottság eljárásával kapcsolatban indított hatósági ügyek körébe sorolhatóak.

Ezen eljárások általános kirendelési szabályait a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet szabályozza:

43. §

(4) A tankerületi központ eljárásában szakértőként - a tankerületi központ kirendelése alapján - az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat (a továbbiakban: Gyakorló Szakszolgálat) vagy az a szakértői bizottság jár el, amely az eljárásban érintett szakértői véleményt kiállította.

(5) Az eljárásban szakértőként nem vehet részt az a szakértő, aki a (4) bekezdésben meghatározott szakértői bizottság részéről az eljárásban érintett szakértői vélemény elkészítésében részt vett.

44/A. § (1) A (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel a tankötelezettség megkezdése alóli felmentéssel kapcsolatos hatósági eljárásban a Hivatal általi kirendelés esetén szakértőként az EMMI rendelet szerinti azon járási szakértői bizottság jár el, amelynek a működési területén a gyermek lakóhelye, ennek hiányában, vagy ha az nem állapítható meg, a gyermek tartózkodási helye található, vagy amelynek a területén a gyermek intézményes ellátásban részesül.

(2) Ha a kérelem benyújtását megelőzően megállapításra került a sajátos nevelési igény ténye, akkor a hatósági eljárásban szakértőként az EMMI rendelet szerinti azon megyei szakértői bizottság jár el, amelynek a működési területén a gyermek lakóhelye, ennek hiányában vagy ha az nem állapítható meg, a gyermek tartózkodási helye található, vagy amelynek a területén a gyermek intézményes ellátásban részesül.

(3) A hatósági eljárásban szakértőként az az EMMI rendelet szerinti mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), illetve beszéd fogyatékos megállapítására jogosult szakértői bizottság jár el, amely a sajátos nevelési igény tényét a kérelem benyújtását megelőzően megállapította.

Egyebekben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló a 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szabályait kell alkalmazni. Az Ákr. 58. § (1) bekezdése értelmében, szakértőt kell meghallgatni vagy szakértői véleményt kell kérni, ha az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel, és az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, vagy jogszabály írja elő a szakértő igénybevételét.

Az Ákr. 58. § (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy szakértőként nem járhat el az,

- akivel szemben az ügyintézőre vonatkozó **kizárási ok** áll fenn,
- aki **tanúként nem hallgatható meg**, vagy
- aki a **tanúvallomást megtagadhatja**.

Kizárás (szakértői bizottsági eljárás szempontból relevanciával rendelkezhető elemei):

42. § (1) Az ügy elintézésében nem vehet részt az a személy, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, továbbá az, aki az ügyben tanúvallomást tett, hatósági közvetítőként, az ügyfél képviselőjeként, hatósági tanúként vagy szakértőként járt el, valamint a szemletárgy birtokosa és a támogató.

...

(3) Az ügy elintézésében nem vehet részt az a személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagossága megítélése.

(4) Az ügy elintézésében nem vehet részt az a hatóság, amelynek jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti. A hatóság nem válik kizárttá amiatt, mert a határozatban megállapított fizetési kötelezettség teljesítése az általa megjelölt számlára történik.

...

(6) Az ügy elintézésében nem vehet részt az a hatóság, amelyik hatóság vezetőjével szemben kizárási ok merül fel.

43. § (1) Az ügyintéző a hatóság vezetőjének haladéktalanul, de legkésőbb az ok felmerülésétől számított öt napon belül köteles bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn. A kizárási okot a kizárási okról való tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül az ügyfél is bejelentheti. Ha az ügyfél nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárási irányuló bejelentést, vagy ugyanabban az eljárásban ugyanazon ügyintéző ellen ismételt alaptalan bejelentést tesz, őt a kizárást megtagadó végzésben eljárási bírsággal lehet sújtani.

(2) A kizárási tárgyában a hatóság vezetője dönt, szükség esetén más ügyintézőt jelöl ki, továbbá arról is dönt, hogy meg kell-e ismételni azokat az eljárási cselekményeket, amelyekben a kizárt ügyintéző járt el. A kizárási tárgyában hozott végzést az ügyféllel közölni kell.

(2a) A hatóság vezetője a kizárásról az eljárás megindításáról való értesítést megelőzően végzés kibocsátása nélkül dönt.

(3) Ha a hatóságnál nincs másik, megfelelő szakképzettséggel rendelkező ügyintéző, a felügyeleti szerv vezetője másik azonos hatáskörű hatóságot jelöl ki.

(4) Ha a kizárási ok a hatáskör gyakorlójával vagy a hatósággal szemben merül fel, a kizárási okot a felügyeleti szerv vezetőjének kell bejelenteni.

(5) Ha a kizárási ok a hatáskör gyakorlójával vagy a hatósággal szemben merül fel, az ügyben - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a felügyeleti szerv vezetője által kijelölt másik azonos hatáskörű hatóság jár el.

(6) Ha nincs kijelölhető másik, azonos hatáskörű hatóság, az a hatóság jár el, amelyikkel szemben kizárási ok áll fenn. Ebben az esetben a hatóság az ügyfelet haladéktalanul, de legkésőbb a kizárási ok felmerülésétől számított nyolc napon belül értesíti a kizárási fennállásáról, és tájékoztatja az irányadó eljárási rendről.

...

(7) A hatósági ügyben eljáró testület tagjával és vezetőjével, továbbá az eljáró hatóság kiadmányozási jogkörrel rendelkező vezetőjével szemben megfelelően alkalmazni kell a kizárási szabályait azzal, hogy ha a hatóságnál nincs másik kiadmányozási jogkörrel rendelkező vagy azzal felruházható személy, a hatáskör gyakorlója jár el.

...

53. §

(3) Tanúként nem hallgatható meg

- a) az, akitől nem várható bizonyítékként értékelhető vallomás,
- b) védett adatnak minősülő tényről az, aki nem kapott felmentést a titoktartás alól az arra jogosított szervtől vagy személytől.

(4) A tanúvallomás megtagadható, ha

- a) a tanú az ügyfelek valamelyikének hozzátartozója,
- b) a tanú vallomásával saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, vagy
- c) a tanú médiatartalom-szolgáltató, vagy vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, és a tanúvallomásával a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné.

Az Ákr.-ben nem szabályozott kérdésekben a szakértőkre az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény rendelkezései irányadók. Ugyanezen jogszabály alkalmazandó akkor, ha a szakértői bizottságot a bíróság rendeli ki szakértőként.

Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Itv.) hatálya kiterjed

- az igazságügyi szakértői tevékenységre,
- az igazságügyi szakértőkre és a szakértőjelöltekre, **az eseti szakértőkre**, a szakkonzultánsra és a segédszemélyzetre,
- az igazságügyi szakértői névjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaságokra, a szolgáltatókra,
- az igazságügyi szakértői intézményekre, az igazságügyi szakértői intézetekre, az igazságügyi szakértői testületekre, a külön jogszabályban szakvélemény adására feljogosított állami szervekre, intézményekre, intézetekre és
- a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamarára

Az Itv. 45. § (4) bekezdése értelmében, a szakértő köteles a tudomására jutásától számított tíz napon belül

- az igazságügyi szakértő öt napon belül - közölni a hatósággal, ha
- a személyére nézve törvényben meghatározott kizáró ok áll fenn,
- a feltett kérdések megválaszolása egészben vagy részben nem tartozik azon szakismeretei körébe, amelyekben a szakértő a rá irányadó szabályok szerint jogosult eljárni,

- a szakértői tevékenységének ellátásában fontos ok akadályozza, így különösen, ha tevékenysége ellátásának vagy részvizsgálatok elvégzésének feltételei nincsenek meg, vagy más hatóság felkérésének kell eleget tennie,
- a vizsgálat elvégzéséhez más szakértő igénybevétele is szükséges,
- feladatát a hatóság által megadott határidőre nem képes teljesíteni,
- a feltett kérdésben kizárólag jogszabályban meghatározott szervezet jogosult szakvéleményt adni vagy
- a szakértő díja a letétbe helyezett összeget előreláthatólag meghaladja, megjelölve egyidejűleg a még letétbe helyezendő összeget.”

2) e) Az iskolakezdéssel érintett szülők, illetve családok számára közérthető, hozzáférhető hagyományos és online tájékoztató anyagok segítségével biztosítsa a megfelelő tájékozódást a jogaikról, lehetőségeikről, az eljárás menetéről és elemeiről.

A felmentést engedélyező szervként a Hivatal a fenti jogszabály végrehajtása során elsősorban a honlapján (oktatas.hu) ad tájékoztatást az eljárással kapcsolatban. E tájékoztatás hangsúlyozottan kitér a kérelem benyújtásának módjára, határidejére, a kérelem kötelező tartalmi elemeire, a jogszabályi háttérre. A Hivatal az eljárások előkészítése során előzetesen egyeztetett azokkal a szereplőkkel, akik a szülők tájékoztatásában, támogatásában szerepet játszhatnak. A Hivatal az eljárással kapcsolatban előzetes szakmai fórumokon tájékoztatta a pedagógiai szakszolgálatokat, ezen túlmenően az óvodák is több alkalommal kaptak levelet az eljárás jogszabályi háttéréről és technikai részleteiről. A Hivatal szervezeti egységeiként működő Pedagógiai Oktatási Központok elektronikus szakmai fórumokat biztosítottak az óvodák részére, ahol az óvodák képviselői előzetes bejelentkezés alapján vehettek részt, kérdéseiket közvetlenül teheték fel a Hivatal ügyintézőinek. Ezen túlmenően a Hivatal ügyfélszolgálatai folyamatosan fogadták az óvodák és a szülők részéről érkező telefonos és e-mailes megkereséseket. Hozzávetőlegesen a témát érintően 3.000 szülői levelet válaszoltak meg a Hivatal munkatársai. A Hivatal Pedagógiai Oktatási Központjaiban arra is mód nyílt, hogy a szülők a Hivatal munkatársai segítségével, a hivatali infrastruktúra használatával töltsék ki a javasolt kéreleműrlapot, ahogyan több alkalommal telefonos, vagy e-mailes segítséget is nyújtottunk a kérelmek pontos kitöltésében és sikeres beküldésében mindazok részére, akik technikai segítségért fordultak a Hivatalhoz.

Budapest, 2021. JÚL. 09

Üdvözlettel:

 Dr. Maruzsa Zoltán
 köznevelésért felelős államtitkár

